

PÄÄRUOKA- KASTIKKEISTA

Hyväntahtoisia neuvoja
soosin keittäjille ja
herkkusuille, jotka elävät
syödäkseen

Opetusneuvos Martti Lehtinen
Conseiller Culinaire Commandeur

Ludvig XV: n pääkokki Moutier "tohtori" opiskeli lääketiedettä ja kemiaa

Tohtorin sana kastikkeista:

"Sen lisäksi, että kastikkeisiin käytetään aivan liian paljon mausteita, niissä on se vika, että ne kasvattavat ruokahalua ja niiden ansiosta syödään enemmän kuin pitäisi. Vaikka käytettäisiin yksinkertaisia aineksia, jokaisen terveydestään kiinnostuneiden tulisi syödä mahdollisimman vähän kastikkeita, varsinkin silloin, kun niitten valmistuksessa on käytetty ärsytystä aiheuttavia ja vatsaa kovettavia aineksia, kuten lihojen väkilientä, juureksia, voita, mausteita ja niin edelleen."

Lähde: "Keittotaidon kannettava käsikirja"

Viisi peruskastiketta

"mother sauces"

Marie-Antoine Carême & Auguste Escoffier

Sauce Béchamel

Sauce Velouté

Sauce Espagnole

Sauce Hollandaise

Sauce Tomate

Sauce Béchamel ja johdannaisia

Béchamel

Béchamel, Louis, Ludvig XIV:n
ylihovimestari, † 1703

Itsenäisenä kastikkeena,
pohjana muille mm,
kuorruttamiseen,
kohokkaisuun,
muhennetuille, höystöille,
vatkuleille, viillokeille,
hyytelöinnissä,
jatkeaineena jne.

Sauce Béchamel

1	L	maitoa tai kermamaitoa
80	G	voita
80	G	vehnäjäuhoja

kuumenna neste

voin sulattaminen

jauhojen lisääminen ja turvottaminen

kuuman nesteen lisääminen vähin erin, välillä
sileäksi sekoittaen

kypsentäminen

Sauce Béchamel

Opetusneuvos Martti Lehtinen
Conseiller Culinaire Commandeur

Sauce Mornay

Mornay, Philippe de Mornay,
ranskalainen kirjailija ja valtiomies,
† 1623

Béchamel - kastiketta keltuaista, kermaa,
voita ja juustoraastetta

Opetusneuvos Martti Lehtinen
Conseiller Culinaire Commandeur

Sauce Cardinal

Cardinal; béchamel - kastiketta, kalalientä, hummerivoita, tryffeliöljyä, cayennepippuria

Opetusneuvos Martti Lehtinen
Conseiller Culinaire Commandeur

Sauce Velouté ja johdannaisia

Velouté

Velouté: vaalea
peruskastike

Itsenäisenä kastikkeena,
pohjana muille mm,
kuorruttamiseen,
kohokkaisiin, vatkuleille,
viillokeille, hyytelöinnissä,
jatkeaineena jne

Sauce Velouté

1	L	vaaleaa lientä (kala, kana, vasikka, kasvis)
70	G	voita
70	G	vehnä jauhoja

kuumenna neste

voin sulattaminen

jauhojen lisääminen ja turvottaminen

kuuman nesteen lisääminen vähin erin välillä sileäksi sekoittaen, kypsentaminen

Sauce Suprême

Suprême; velouté-kastiketta, viimeistellään kermalla, voilla ja sitruunanmehulla

Opetusneuvos Martti Lehtinen
Conseiller Culinaire Commandeur

Sauce aux Câpres

Sauce aux Câpres; velouté-kastiketta kapriksia, sitruunaa

Opetusneuvos Martti Lehtinen
Conseiller Culinaire Commandeur

Sauce Raifort

Sauce Raifort; Velouté - kastiketta, raastettua piparjuurta, sitruunanmehua

Opetusneuvos Martti Lehtinen
Conseiller Culinaire Commandeur

Sauce Espagnole

ruskean peruskastikkeen valmistus

5	KG	vasikan litteitä luita
0,5	KG	porkkanoita
0,5	KG	sipuli
0,3	kg	tomaattisosesta
10	L	kylmää vettä

paahda luut uunissa, lisää kasvikset ja tomaattisose

keitä n. 10 tuntia

siivilöi, kiehauta, jäähdytä

Sauce Espagnole

Opetusneuvos Martti Lehtinen
Conseiller Culinaire Commandeur

Sauce Espagnole

Opetusneuvos Martti Lehtinen
Conseiller Culinaire Commandeur

Sauce Espagnole

Opetusneuvos Martti Lehtinen
Conseiller Culinaire Commandeur

Sauce Demi-glace

hieno ruskea peruskastike

2 L ruskeaa
peruskastiketta

2 L lihalientä

Opetusneuvos Martti Lehtinen
Conseiller Culinaire Commandeur

Sauce Demi-glace

johdannaisia

Opetusneuvos Martti Lehtinen
Conseiller Culinaire Commandeur

Sauce Demi-glace

johdannaisia

Anglaise; madeiraa, sitruunan mehua, voita ja hakattua persiljaa

Bordelaise; salottisipulia, timjamia, persiljaa, punaviiniä, laakerinlehteä, luuydintä

Bourguignonne; punaviiniä, salottisipulia, persiljan juuria, timjamia, laakerinlehteä, tuoreita herkkusieniä, cayannepippuria

Cavalière; tomaattisoseetta, hakattua pikkelssiä, kaprista, sinappia ja rakuunaa.

Madère; madeiraa

Yorkshier; portviiniä, viinimarjahyytelöä, appelsiinimehua, appelsiinin kuorta suikaleina

Zingara; tomaattisoseetta, tryffeli-, kieli- ja herkkusienisuikaleita

Sauce Hollandaise

1	DL	nestettä; vaaleaa lientä / sitruunan mehua / valkoviiniä
5	KPL	keltuaisia
250	G	voita (kirkastettua)
suolaa, valkopippuria

kiehauta liemi

lisää keltuaiset koko ajan vatkaton

lisää voisula vähin erin kypsään keltuaismassaan
mausta, siivilöi

valmis kastike kiisselimäistä ja sileää

Sauce Hollandaise

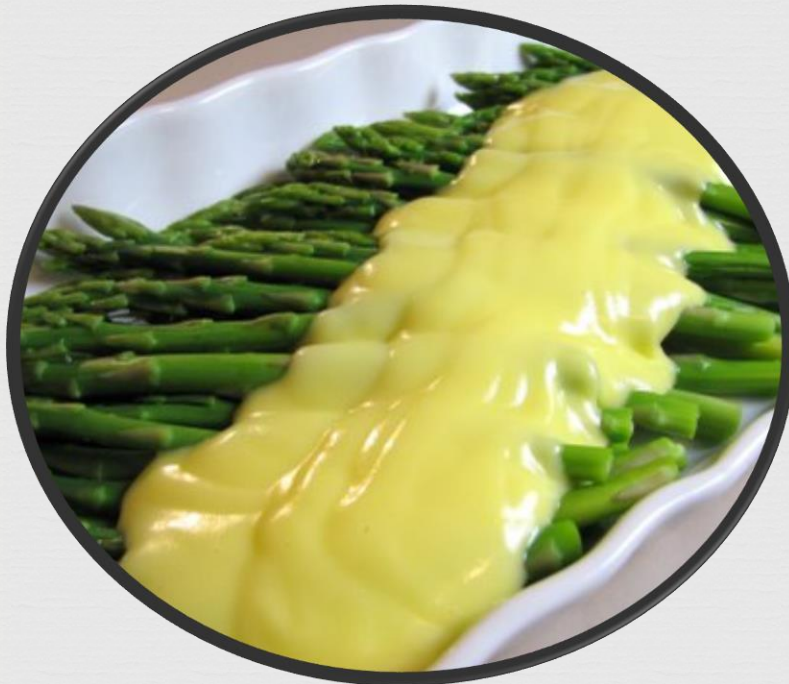

Opetusneuvos Martti Lehtinen
Conseiller Culinaire Commandeur

Sauce Hollandaise

Vihreää parsaa
Hollandaise

Munat Benedict

Sauce Hollandaise

johdannaiset

Sauce Mousseline

Kermavaahtoa

Sauce Maltaise

Appelsiinin mehua/kuorta

Sauce Béarnaise

1	DL	reduktiolientä; salottisipulia, rakuunaviinietikkaa, rakuunaa, kirveliä,
5	KPL	keltuaisia
250	G	voisulaa leikattua lehtipersiljaa, tuoretta rakuunaa suolaa, vp, tarvittaessa sitruunanmehua

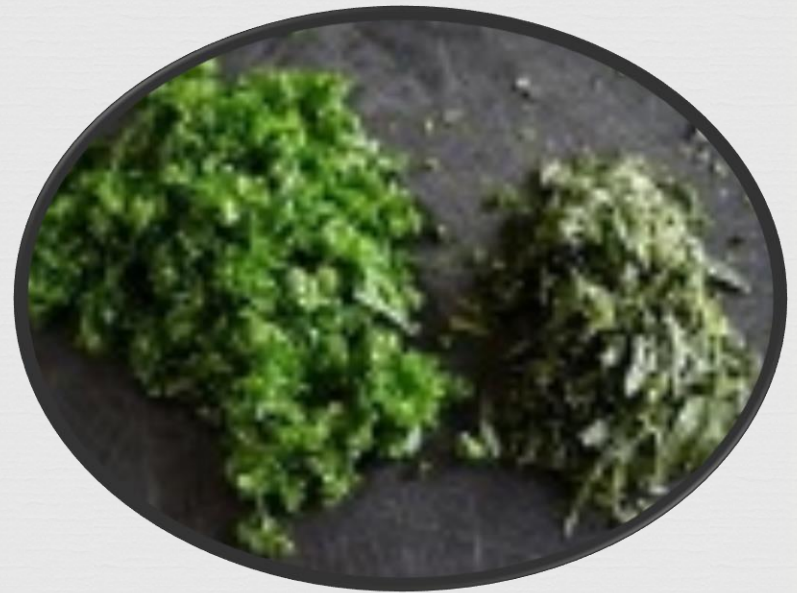
Sauce Béarnaise

voisulaa

tuoreita yrtejä

Opetusneuvos Martti Lehtinen
Conseiller Culinaire Commandeur

Sauce Béarnaise

kiehauta reduktioliemi

siivilöi se

Opetusneuvos Martti Lehtinen
Conseiller Culinaire Commandeur

Sauce Béarnaise

lisää keltuaiset liemeen

vatkaa koko ajan

Sauce Béarnaise

kypsennä keltuaiset
hyväksi vaahdoksi

lisää voisula ohuena "nauhana"
koko ajan sekoittaen

Sauce Béarnaise

valmis kastikepohja on
kiisselimäinen

Siivilöi sideharson läpi

Sauce Béarnaise

lisää yrtit ja tarkista maku

rakenteeltaan hyvä
kastike valuu hitaasti

Opetusneuvos Martti Lehtinen
Conseiller Culinaire Commandeur

Sauce Beurre blanc

Opetusneuvos Martti Lehtinen
Conseiller Culinaire Commandeur

Sauce Beurre blanc

Opetusneuvos Martti Lehtinen
Conseiller Culinaire Commandeur

Sauce au Vin blanc & Sauce Beurre blanc

Sauce au Vin blanc:
viiniä, kalalientä, kermaa

Sauce Beurre blanc: viinietikkaa,
salottisipulia, viiniä, voita

Opetusneuvos Martti Lehtinen
Conseiller Culinaire Commandeur

Sauce Tomate

Opetusneuvos Martti Lehtinen
Conseiller Culinaire Commandeur

Sauce Tomate

Opetusneuvos Martti Lehtinen
Conseiller Culinaire Commandeur

Valitse kattilat käyttötarkoituksen mukaan

kastike- ja liemipohjille

kokoon keittämiseen

..mitä millekkin soosille

juokseville kastikkeille

keltuaisilla saostetuille

Opetusneuvos Martti Lehtinen
Conseiller Culinaire Commandeur

...silloin ennen

sooseille

À la minut sooseille

Opetusneuvos Martti Lehtinen
Conseiller Culinaire Commandeur

Hyvien soosien varmistajat...

Roux

Arrowroot
"Maranta arundinacea"

Opetusneuvos Martti Lehtinen
Conseiller Culinaire Commandeur

Kun on kiire....

Opetusneuvos Martti Lehtinen
Conseiller Culinaire Commandeur

..helpottaa

Opetusneuvos Martti Lehtinen
Conseiller Culinaire Commandeur

... mutta, sooseista suomalaisin on läskisoosi

Kiitos kuulijoille !

Opetusneuvos Martti Lehtinen
Conseiller Culinaire Commandeur